

2024-09-03

Finansdepartementet

fi.remissvar@regeringskansliet.se

fi.fma.b@regeringskansliet.se

Remissvar Stärkt konsumentskydd på kreditmarknaden Dnr 2024/01078

Fondbolagens förening har beretts möjlighet att yttra sig över rubricerade promemoria.

Upphävande av konsumentkreditlagen

I promemorian föreslås att lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter (konsumentkreditlagen) ska upphävas. Målet är att komma till rätta med så kallade snabblåneföretag. För att få lämna eller förmedla lån till konsumenter ska det krävas tillstånd att driva bank- och finansieringsrörelse. Den som vill fortsätta att driva verksamhet med konsumtionslån får alltså ansöka om sådant tillstånd. Det ska dock fortfarande vara möjligt att sälja varor och tjänster på kredit, utan krav på tillstånd enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse. Kravet på tillstånd ska inte heller gälla för lån till konsumenter som tillåts enligt annan lagstiftning, till exempel bostadslån som ges enligt lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter eller kredit som ges genom kreditkort enligt lagen (2010:751) om betaltjänster.

I promemorian noteras att konkurrensen mellan företagen på konsumentkreditmarknaden i viss utsträckning kommer att minska med anledning av förslaget. Detta är en farhåga som föreningen delar, och som framför allt kommer att beröra mindre aktörer då kraven som ställs på de företag som ansöker om sådant tillstånd är högre avseende eget kapital och organisation. Därtill kommer en ansökningsavgift på 1 400 000 kronor (4 § och bilagan till förordningen [2001:911] om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen)¹ samt administrativa kostnader för att hantera tillståndsansökan.

I promemorian berörs möjligheten att skärpa kraven på konsumentkreditinstitut helt kort, där detta beskrivs som en "omväg" till skillnad mot nu framlagda förslag (sid. 37). Med tanke på hur stor påverkan förslaget kommer få för kreditbranschens diversifiering och konsumenternas möjlighet att tillgå konkurrenskraftiga krediter anser föreningen att denna möjlighet bör utredas mer grundligt, då problemet med överskuldssättning torde kunna hanteras mer effektivt inom sektorslagstiftningen.

¹ Denna avgift vill Finansinspektionen höja den 1 januari 2025 till 1 500 000 kronor enligt rapporten Avgifter hos Finansinspektionen FI dnr 24-18226

Det förslag som nu presenteras leder till minskad konkurrens och mindre valfrihet för konsumenterna, vilket i sin tur kan leda till sämre villkor för den som är i behov av en kredit. Vissa branscher domineras idag helt av en eller några få större aktörer, och med nu framlagda förslag riskerar denna trend att fortsätta. Föreningen menar att syftet med förslaget – att minska överskuldssättningen – bättre kan uppnås genom en förstärkning av krav på kapital och organisation i kombination med en riskbaserad tillsyn.

Föreningen delar ambitionen om ett högt konsumentskydd på den svenska kreditmarknaden. Det är dock inte självklart att det förslag som presenteras skulle leda till minskad överskuldssättning.

Långgivande fonder

Föreningen noterar vidare att det genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/927 om ändring av AIFM-direktivet och UCITS-direktivet (ändringsdirektivet) bland annat införs harmoniserade regler om så kallade långgivande fonder. I en långgivande fond används fondens tillgångar helt eller delvis till att ge ut lån. Regleringen omfattar både direkt och indirekt låneutgivning.

I Sverige finns ett antal etablerade långgivare i form av alternativa investeringsfonder (AIF-fonder) som ger ut krediter till konsumenter samt fonder som ger ut lån till företag, framför allt till små och medelstora företag. Långgivning sker direkt från fonderna eller från separata bostadskreditinstitut, alternativt förvärvas från ett separat bolag med tillbörligt tillstånd. Sverige saknar idag särskild reglering för långgivande fonder men har ett regelverk som syftar till att skapa ett starkt konsumentskydd för konsumentkrediter som även gäller för AIF-fonder. När en AIF-fond erbjuder konsumentkrediter omfattas fonden i vissa fall av de bestämmelser om tillståndsplikt som gäller lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter eller tillståndsplikt enligt konsumentkreditlagen – den lag som nu föreslås ska upphävas. Det finns även civilrättslig lagstiftning i konsumentkreditlagen som är tillämplig på fonder som ger ut lån till konsumenter. Frågan om hur ändringsdirektivet ska implementeras i svensk rätt utreds för närvarande i den så kallade fondmarknadsutredningen (Dir. 2023:163)².

I promemorian berörs inte frågan om långgivande fonder, föreningen anser dock att det i detta sammanhang är lämpligt att ämnet berörs. Om nu framlagda förslag genomförs kommer nämligen AIF-fonder inte att ha möjlighet att ge ut andra konsumentkrediter än bolån.

De fonder i Sverige som idag ger ut lån till konsumenter är främst inriktade på bostadskrediter, varför man skulle kunna argumentera att den regeländring som nu föreslås inte i någon större utsträckning skulle begränsa den fondverksamhet som bedrivs. En ändring skulle dock utesluta möjligheten att erbjuda sådana lån i framtiden, vilket skulle ha en negativ inverkan på konkurrensen. Någon analys av detta synes inte ha gjorts av utredningen, vilket föreningen anser är en brist.

² Ett moderniserat regelverk för att stärka konkurrenskraften och motståndskraften på svensk fondmarknad

Fondbolagens förening

SWEDISH INVESTMENT FUND ASSOCIATION

Föreningen saknar uppgifter på hur det ser ut i övriga Europa, men kan konstatera att ett av syftena med ändringsdirektivet var att möjliggöra en mer harmoniserad marknad för långivande fonder i Europa. Ett av argumenten för ändringsdirektivet var att långivande fonder kan fungera som en säkerhetsmekanism eller stötdämpare när likviditeten begränsas på marknaden³. Nu framlagda förslag skulle motverka detta syfte.

FONDBOLAGENS FÖRENING

Madeleine Dubois Orvelius
Senior jurist

³ Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV om ändring av direktiven 2011/61/EU och 2009/65/EG vad gäller delegeringsarrangemang, hantering av likviditetsrisker, tillsynsrapportering, tillhandahållande av förvarings- och depåförvaringstjänster samt låneutgivning från alternativa investeringsfonder